

ПОГОДЖЕНО

педагогічною радою
комунального закладу «Тернівська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №6
Тернівської міської ради
Дніпропетровської області»
Протокол від 31.08.2021 № 01

ЗАТВЕРДЖЕНО

директор комунального закладу
«Тернівська загальноосвітня школа І-ІІІ
ступенів №6 Тернівської міської ради
Дніпропетровської області»
_____ С.В.Мацейлік
Наказ від 31.08.2021 № **106-о**

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**комунального закладу
«Тернівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №6
Тернівської міської ради Дніпропетровської області»
на 2021/2022 навчальній рік**

**м. Тернівка
2021р.**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Головне завдання комунального закладу «Тернівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 6 Тернівської міської ради Дніпропетровської області» полягає в наповненні освітнього процесу здоров'язберігаючим життєдіяльним змістом; в створенні атмосфери підтримки учнів, яка сприяє розвитку їхніх можливостей; в задоволенні інтелектуальних, емоційних та соціальних потреб; в забезпеченні розвитку закладу як соціокультурного, інтелектуального центру громади мікрорайону, де впроваджуються демократичні партнерські стосунки у взаємовідносинах: учні – педагоги – батьки учнів – представники громадськості; в спрямуванні роботи колективу на оволодіння кожним учнем необхідними ключовими та предметними компетентностями з базових та обов'язково- вибіркових предметів, вмінням критично мислити й незалежно висловлюватися, приймати самостійні рішення, розвивати свій емоційний інтелект, отримувати необхідну індивідуальну педагогічну підтримку; в формуванні самостійної особистості, яка буде задовольняти потреби суспільства.

Для реалізації освітніх завдань закладу здійснюється:

- ✓ переорієнтація вчителів з навчально-дисциплінарної на особистісну модель взаємодії з учнями;
- ✓ інтеграція демократичних цінностей в усі сфери освітнього процесу;
- ✓ активне включення учнів в пошукову навчально-пізнавальну діяльність;
- ✓ дотримання партнерських відносин між учителем і учнем в процесі навчальної діяльності.
- ✓ забезпечення відкритості освітньої системи закладу на засадах державно-громадського управління.

Засобом реалізації призначення школи є освітня програма.

Освітня програма комунального закладу «Тернівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 6 Тернівської міської ради Дніпропетровської області» розроблена на виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2019 № 988-р), постанов Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688) 1-4 класи, від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказів МОН України від 08.10.2019 №1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», від 08.10.2019 №1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти», від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», від 12.06.2018 № 627 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами» (5,6 клас), від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464) «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державними стандартами початкової, базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- ✓ загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором, а також логічної послідовності їх вивчення, які натепер подані в рамках робочого навчального плану;
- ✓ очікувані результати навчання учнів, пропонований зміст окремих предметів, логічну послідовність їх вивчення;
- ✓ рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- ✓ вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

У відповідності до чинного законодавства заклад здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь – початкова загальна освіта (1-4 класи);

II ступінь – основна загальна освіта (5-9 класи);

III ступінь – середня (повна) загальна освіта (10-11 класи).

Освітня програма закладу спрямована на:

засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту навчальних програм;

- ✓ забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- ✓ виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- ✓ уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють розвитку особистості, його здібностей і обдарувань та спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів, розвиток їх творчих здібностей, нахилів;
- ✓ організацію індивідуальної та дистанційної форми навчання, надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами;
- ✓ створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;
- ✓ формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- ✓ формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Тижневе навантаження :

навантаження на рік:

Початкові класи:

1-ші класи	20+3 фізична культура -805 год .н.р.
2-гі класи	22+3 фізична культура -875 год .н.р.
3-ті класи	23+3 фізична культура -910 год. н.р.
4-ті класи	23+3 фізична культура -910 год. н.р.

Основна школа:

(навчаються за додатком 11,
з вивченням двох іноземних мов)

7-мі класи	32+ 3 фізична культура-	1225 год. н.р.
8-мі класи	33+3 фізична культура-	1260 год. н.р.
9-ті класи	33+3 фізична культура	1260 год. н.р.

(навчаються за додатком 2,
з вивченням однієї іноземної мови)

5-ті класи	27+3 фізична культура -1050 год. н.р.
------------	---------------------------------------

6-ті класи	30+3 фізична культура -1155 год. н.р.
------------	---------------------------------------

Профільні класи:

10-А (українська філологія)	35+3 фізична культура-1330 год. н. р.
10-Б (історія України)	35+3 фізична культура—1330 год. н.р.
11-А- профільні групи (українська мова та історія України)	35+3 фізична культура- 1330 год. н. р.

Детальний розподіл тижневого навантаження окреслено у навчальному плані закладу, який містить тижневий обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових, обов'язково- вибіркового та профільних предметів, інтегрованих курсів, а також передбачає години на спеціальні курси, факультативи, курси за вибором, індивідуальні заняття.

ОПИС "МОДЕЛІ" ВИПУСКНИКА ШКОЛИ

Модель випускника початкової школи

Рівень освіти відповідає вимогам Державного стандарту; сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію; висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови; сприймає інформацію, висловлену іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює таку інформацію; застосовує досвід математичної діяльності для пізнання навколишнього світу; критично оцінює факти, поєднує новий досвід з набутим раніше і творчо його використовує для розв'язування проблем природничого характеру; усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримується етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії; усвідомлює цінність власного життя та збереження здоров'я; пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво; виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту; має розвинуте почуття власної гідності, діє з урахуванням власних прав і свобод, поважає права і гідність інших осіб, протидіє проявам дискримінації та нерівного ставлення до особистості; усвідомлює себе громадянином України, аналізує культурно-історичні основи власної ідентичності, визнає цінність культурного розмаїття; дотримується принципів демократичного громадянства, бере активну участь у житті шкільної спільноти, місцевої громади.

Основний очікуваний результат – готовність до навчання в базовій середній школі.

Модель випускника базової школи

Рівень освіти відповідає вимогам Державного стандарту; чітко, лаконічно та зрозуміло формулює думку, аргументує, доводить правильність тверджень; критично осмислює інформацію, джерела її отримання та використовує її для різних потреб; здійснює спілкування іноземною мовою в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою, розуміє на слух зміст автентичних текстів; оперує текстовою та числовою інформацією, встановлює відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); адекватно використовує досвід, обирає й застосовує доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; усвідомлює значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів; розпізнає проблеми, що виникають у довкіллі, будує та досліджує природні явища і процеси; усвідомлює важливість природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях; уміє аналізувати і критично

оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних, враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; моделює власну освітню траєкторію, аналізує, контролює, коригує та оцінює результати своєї навчальної діяльності; генерує нові ідеї, вирішує життєві проблеми, аналізує, прогнозує, ухвалює оптимальні рішення, аргументує та захищає свою позицію; уміє співпрацювати в команді, висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; проявляє рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження, відповідальність за спільну справу, налаштований на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; поважає права людини, займає активну позицію щодо боротьби із дискримінацією; виявляє культурну самоідентифікацію, повагу до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлює себе як відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства; проявляє себе емоційно стійким членом суспільства, здатним вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище, успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі; виявляє готовність до вибору професії і реалізації шляхів подальшої освіти.

Основний очікуваний результат – готовність до навчання в профільній середній школі.

Модель випускника старшої (профільної) школи

Випускник закладу освіти – це людина освічена, що самостійно здобуває знання, готова до прийняття морально виправданих рішень. Отже, сучасний випускник вміє усвідомлювати різноманіття життєвих цінностей (свобода, співпраця, повага іншої особистості), особисту самоцінність. Вміє здійснювати вибір: жити й працювати в різновіковому колективі. Здатний планувати своє життя у відповідності з метою, приймати рішення. Має життєвий досвід діяльності в групі: під керівництвом, самостійно, в парі, з книгою, з документами, з приладами, з комп'ютером.

Основні характерологічні орієнтири особистості випускника - вільна особистість. Особистість, що має високий рівень самосвідомості, громадянськості та самодисципліни. Така, що поважає себе, усвідомлює свою цінність та цінність іншої особистості, здатна нести відповідальність перед собою та суспільством. Гуманна особистість – проявляє милосердя, доброту, здатність до співпереживання, терпимість і доброзичливість. Готова надати допомогу, прагне до миру й розуміє цінність людського життя. Духовна особистість – має потребу до пізнання й самопізнання, рефлексії, має потребу в красі й спілкуванні. Творча особистість – наділена розвинутими здібностями, знаннями, вміннями, навичками, розвинутим інтелектом. Практична особистість – знає основи комп'ютерної грамотності, професійної підготовки, має естетичний смак, гарні манери, знає й поважає. Це людина, яка є прихильником здорового способу життя.

Основний очікуваний результат:

випускник школи – патріот країни, ініціативний, творчий, здатний до навчання протягом життя, фізично і духовно розвинена особистість, яка виявляє креативність, підприємливість, здоровий оптимізм при розв'язанні життєвих проблем.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Освітню програму закладу укладено за такими галузями:

Початкова освіта (1-4 класи)

Мовно-літературна (українська мова та література; іноземна мова)

Математична

Природнична, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна

Технологічна

Інформатична

Мистецька

Фізкультурна

Базова середня освіта (5-9 класи)

Мова і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Профільна середня освіта (10-11 класи)

Мова і літератури

Суспільствознавство , інтегровані курси.

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Зміст кожної освітньої галузі структурується та реалізуються через однойменні навчальні предмети або інтегровані курси. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах, затверджених Міністерством освіти і науки України.

В рамках навчальних програм подано: очікувані результати навчання (знаннєвий, діяльнісний, ціннісний компоненти); пропонований зміст предмета; реалізації в змісті предмета наскрізних змістових ліній; внесок предмета у формування ключових компетентностей.

Освітня програма закладу забезпечує досягнення учнями результатів навчання , визначених Державним стандартом, і ключових компетенцій, визначених Законом України «Про освіту».

№ з/ п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>

4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна</p>

		позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність»

спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лiнii

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцii ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; iх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища.

Наскрізнi лiнii є соцiально значимими надпредметними темами, якi допомагають формуванню в учнiв уявлень про суспiльство в цiлому, розвивають здатнiсть застосовувати отриманi знання у рiзних ситуацiях.

Наскрізна лiнiя	Коротка характеристика
Екологiчна безпека й сталий розвиток	Формування в учнiв соцiальної активностi, відповідальностi та екологiчної свiдомостi, готовностi брати участь у вирiшеннi питань збереження довкiлля i розвитку суспiльства, усвiдомлення важливостi сталого розвитку для майбутнiх поколiнь. Проблематика наскрiзної лiнii реалiзується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсiв, iх збереження та примноження. Аналiз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екологiї, формуванню критичного мислення, вмiння вирiшувати проблеми, критично оцiнювати перспективи розвитку навколишнього середовища i людини. Можливи уроки на вiдкритому повітрі.
Громадянська вiдповiдальнiсть	Сприятиме формуванню вiдповiдального члена громади i суспiльства, що розумiє принципи i механiзми функцiонування суспiльства. Ця наскрiзна лiнiя освоюється в основному через колективну дiяльнiсть (дослiдницькi роботи, роботи в групi, проекти тощо), яка поєднує окреми предмети мiж собою i розвиває в учнiв готовнiсть до спiвпрацi, толерантнiсть щодо рiзноманiтних способiв дiяльностi i думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнiв якомога бiльше позитивних емоцiй, а її змiст — бути нацiленим на виховання порядностi, старанностi, систематичностi, послiдовностi, посидючостi i чесностi. Приклад вчителя покликаний зiграти важливу роль у формуваннi толерантного ставлення до товаришiв, незалежно вiд рiвня навчальних досягнень.
Здоров'я i безпека	Завданням наскрiзної лiнii є становлення учня як емоцiйно стiйкого члена суспiльства, здатного вести здоровий спiсiб життя i формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалiзується через завдання з реальними даними про безпеку i охорону здоров'я (текстовi завдання, пов'язанi з середовищем дорожнього руху, рухом пiшоходiв i транспортних засобiв). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язанi iз ризиками для життя i здоров'я. Вирiшення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методiв вирiшення i розв'язування задач тощо, здатнi викликати в учнiв чимало радiсних емоцiй.
Пiдприємливiсть i фiнансова грамотнiсть	Наскрiзна лiнiя нацiлена на розвиток лiдерських iнiцiатив, здатнiсть успiшно дiяти в технологiчному швидкозмiнному середовищi, забезпечення кращого розумiння учнями практичних аспектiв фiнансових питань (здiйснення заощаджень, iнвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрiзна лiнiя пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської дiяльностi та реальної оцiнки власних можливостей, складання сiмейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсiв.

Навчання за наскрiзними лiнiями реалiзується насамперед через:

органiзацiю навчального середовища — змiст та цiлi наскрiзних тем враховуються при створеннi духовного, соцiального i фiзичного середовища навчання. Формування у школi освiтнього середовища для кожного учня, як унiверсального соцiально-громадського майданчика, де вiдбуватиметься процес визнання та

сприйняття своїх можливостей та здібностей, урахування власних потреб, інтересів, формування ціннісних орієнтацій.

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласні та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу;
- роботу гуртків.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу в закладі є:

різні типи уроків: формування компетентностей, розвитку компетентностей, перевірки та/або оцінювання досягнень та компетентностей, корекції основних компетентностей, комбінований урок;

- ✓ індивідуальне навчання: екстернат, домашнє навчання, педагогічний патронаж;
- ✓ інклюзивне навчання;
- ✓ корекційно-розвиткові заняття.

Вибір форм і методів навчання вчителі визначають самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Під час організації освітнього процесу педагогічним працівникам рекомендовано використовувати різні форми роботи, а саме: екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, уроки-конференції, відео-уроки ;

сучасні педагогічні технології : критичного мислення; інтерактивного навчання (дебати, дискусії, тренінги); особистісно - орієнтованого навчання (навчання в співробітництві, навчальне дослідження, метод проектів, проблемного навчання); інформаційні технології (інформаційно-комунікативні технології, дистанційного навчання); технології міжпредметної інтеграції, ігрові, здоров'язбережувальні.

Форми організації освітнього процесу протягом навчального року можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту .

СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу є:

- ✓ оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в школі;
- ✓ постійний моніторинг змісту освіти;
- ✓ спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- ✓ моніторинг технологій навчання;
- ✓ моніторинг ресурсного потенціалу школи;
- ✓ моніторинг управління ресурсами та процесами;
- ✓ спостереження за станом соціально-психологічного середовища школи;
- ✓ контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
- ✓ розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти.

На рівні закладу розроблена система внутрішнього моніторингу, що дозволяє оцінити наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний "продукт" діяльності школи відповідає ідеальній "моделі" випускника. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є:

- ✓ кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація – 1 раз на 3 роки, участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, коучингах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – протягом року);

- ✓ навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін для ссамостійної роботи та дистанційного навчання – 2 рази на рік);

- ✓ матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (відповідність ліцензійним вимогам: шкільні кабінети, класні кімнати, спортзал, бібліотека, сучасна їдальня,, наявність інтернету – 2 рази на рік);

- ✓ якість проведення навчальних занять (вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-загальноючий контроль – за потребою);

- ✓ моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета – 1 раз на 5 років, циклу предметів – за потребою, освітньої галузі – 1 раз на 5 років, різні види оцінювання, що відповідають «Загальним Критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета - на кожному уроці), тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, державна підсумкова атестація – в кінці навчального року, зовнішнє незалежне оцінювання – в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах та олімпіадах різного рівня – протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях – протягом навчального року, інтелектуальних випробовуваннях при захисті курсових проєктів МАН – протягом навчального року)

- ✓ моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти (соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників – 1 раз на рік);
- ✓ продовження навчання (аналіз вступу у ВНЗ України та за її межами - 1 раз на рік)

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Тернівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 6 Тернівської міської ради Дніпропетровської області здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь – початкова загальна середня освіта (1-4 класи)

II ступінь – базова загальна середня освіта (5-9 класи)

III ступінь – повна загальна середня освіта (10-11 класи)

Освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов.

Початкова школа, зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Заклад працює за п'ятиденним робочим тижнем, вихідні дні - субота і неділя. Заняття розпочинаються о 8.30. Для учнів 1-4-х класів кожен навчальний день розпочинається ранковою зустріччю: 1 класи-8.30-8.40; 2-4 класи-8.15-8.30

Відповідно до Закону України „Про освіту” тривалість уроку в 1 класах - 35 хвилин, в 2-4 класах - 40 хвилин, в 5-11 – 45 хвилин. Тривалість перерв, під час яких учні харчуються – 15 хв., під час яких не відбувається харчування школярів – 10 хв.

Для учнів 1 -х класів за бажанням їхніх батьків або осіб, які їх замінюють, працює 1 група продовженого дня.

Школа працює в одну зміну.

Відповідно Закону України „Про освіту” кожен навчальний рік розпочинається 01 вересня святом - День знань.

Структура навчального року (тривалість навчальних занять, поділ на семестри та режим роботи) встановлюються навчальним закладом у межах часу, передбаченого робочим навчальним планом, за погодженням з відділом освіти Тернівської міської ради. Кількість навчальних днів не може становити менше ніж 175 днів для здобувачів освіти всіх ступенів навчання. Тривалість канікул протягом навчального року не може становити менше ніж 30 календарних днів.

Навчальні плани кожного ступеня передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти, та варіативну складову, яка визначається закладом самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладу.

Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми здійснюється вчителем самостійно. Проведені уроки фіксуються на предметних сторінках класного журналу.

Предмети «фізична культура», «трудове навчання», «технології» реалізуються за рахунок варіативних модулів, які визначаються з урахуванням опитування учнів, наявності матеріальної бази. Курс «Захист України» в 10-11 класах вивчається за програмами затвердженими МОН України від 23.10.2017 р. №1407, окремо для юнаків та дівчат.

За рахунок годин інваріантної складової викладаються такі інтегровані курси:

1-ші класи- «Навчання грамоти»;

1-4-ті класи- «Я досліджую світ», «Мистецтво»;

5-ті класи- «Природознавство»;

6-ті класи- «Історія України. Всесвітня історія»;

8,9-ті класи- «Мистецтво»;

10-11-ти класи- «Біологія та екологія», «Математика», «Російська мова і література».

Крім різних форм обов'язкових навчальних занять, у закладі проводяться індивідуальні та групові консультації, факультативи, курси за вибором, спеціальні профільні курси та інші позакласні заняття та заходи, що передбачені окремим розкладом і спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів та на розвиток їх творчих здібностей, нахилів і обдаровань.

Варіативна складова навчального плану використовується:

на підсилення предметів інваріантної складової;

факультативи та курси за вибором запроваджуються з метою розширення обраної закладом спеціалізації, або світоглядного спрямування;

спеціальні курси разом із профільними предметами відображають специфіку профілю навчання і визначають його сутність, призначені для доповнення, поглиблення змісту окремих розділів профільних (а за потреби і непрофільних) предметів, можуть містити додаткові споріднені розділи, що не включені до навчальних програм, знайомити учнів із галузями знань орієнтованими на комплекс можливих професій у руслі обраного профілю навчання.

Облік проведення спецкурсів та курсів за вибором фіксується на спеціально відведених сторінках класних журналів тих класів, де вони проводяться.

Облік проведення факультативних занять фіксується в окремих журналах встановленого зразка, у зв'язку з тим, що вони плануються для учнів різних класів однієї паралелі.

Згідно статті 12 р. II Закону України „Про освіту” навчальний рік закінчується не пізніше ніж 1 липня. Державна підсумкова атестація випускників початкової, основної та старшої школи може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

Зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти здійснюється без конкурсу відповідно до території обслуговування, та у відповідності з Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 року №367, зареєстрованого в міністерстві юстиції України 05 травня 2018 р. № 564/32016 та наказу Міністерства освіти і науки України від 01.03.2021 №268 «Деякі питання переведення учнів на наступний рік навчання»

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 зі змінами внесеними наказами № 921 від 17.08.2012 та № 401 від 08.04.2016.

Оцінювання результатів навчання здобувачів базової та профільної середньої освіти здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 квітня 2011р., № 329 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 11 травня 2011р. за №566/19304) та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 р. №1222.

Оцінювання здобувачів освіти початкових класів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р. № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти»

В 1-4 класах здійснюється формувальне оцінювання з метою отримання інформації про досягнення учнів задля прийняття рішень про наступні кроки в навчанні як учителем, так і учнем. Ефективність формувального оцінювання

забезпечується його безперервністю та партнерською взаємодією учасників освітнього процесу. Формувальне оцінювання ґрунтується на критеріях, що визначаються вчителем з поступовим залученням до цього процесу учнів для кожного виду роботи та виду навчальної діяльності.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- постійного педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів та коментарів самого учня, інших учнів, учителя;
- застосування різних прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття, розуміння, застосування учнями навчального матеріалу;
- визначення динаміки нарощування якісних показників результатів навчання у поточній навчальній діяльності;
- поточного аналізу змістового накопичення учнівського портфолію; самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів;
- співбесід із батьками учнів задля врахування їх думки щодо особистісного розвитку та соціалізації тощо;

Результати формувального оцінювання здобувачів освіти 1-4 –х класів виражати вербальною оцінкою (оцінювальним судженням).

Наприкінці навчального року здійснюється підсумкове оцінювання, основою для якого є:

- результатів виконання тематичних діагностувальних робіт;
- записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотнього зв'язку з батьками;
- спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання;
- динаміка досягнень учня/учениці.

Тематичні діагностувальні контрольні роботи з предметів вивчення освітніх галузей «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька», «Фізкультурна», а також з курсів за вибором не проводяться, а підсумкове оцінювання здійснюється шляхом узагальнення даних, отриманих під час формувального оцінювання.

Результати навчання здобувачів освіти 3-4-х класів виражати вербальною оцінкою та рівневою (П, Д, С, В.)

Результати підсумкового оцінювання особистих досягнень учнів фіксується на предметних сторінках класного журналу та свідоцтвах досягнень, відповідно до показників характеристик результатів навчання, що подані в них.

Оцінювання особистих досягнень учнів з предметів варіативної складової здійснювати таким чином:

спеціальні курси - в балах, відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 квітня 2011р., № 329 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 11 травня 2011р. за №566/19304);

факультативи, курси за вибором – застосовувати формувальне, вербальне оцінювання .

Запроваджено інклюзивне навчання дітей з особливими потребами у 2-А, 3-А, 5-А класах, для яких передбачено створення відповідних умов: доступність будівель і приміщень, використання адаптивних форм і методів навчання, психолого-педагогічний супровід, співпраця з батьками (особами, які їх замінюють). Організація інклюзивного навчання здійснюється відповідно Постанови Кабінету Міністрів №872

від 15 серпня 2011 року «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» п. 3, п. 12 та п. 14., Постановою Кабінету Міністрів №88 від 14 лютого 2017 регламентується надання дитині з особливими освітніми потребами психолого-педагогічних, корекційно - розвиткових послуг.

Практичний психолог та вчитель-дефектолог проводять заняття «Корекція розвитку», «Розвиток мовлення». Для кожного учня складено індивідуальний навчальний план у відповідності до вимог листа МОН № 1/9-325 від 14.06.2017 року.

Кількість годин для корекційно – розвиткових занять прописана в індивідуальній програмі розвитку дитини та індивідуальних навчальних планах учнів з особливими освітніми потребами.

Індивідуальне навчання(педагогічний патронаж) в закладі організовано відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 12.01.2016р. № 8 (в редакції наказів №955 від 10.07.2019 р., від 10.02.2021 р.№160).

ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Реалізація змісту освіти у школі та досягнення прогнозованого результату її роботи забезпечується програмно-методичним матеріалом, що відповідає Переліку навчальних та Типових освітніх програм для учнів закладів загальної середньої освіти I,II,III ступенів, затверджених наказами МОН від 08.10.2019 № 1272,1273,від 07.06.2017 № 804, від 23.10.2017 №1407 , 24.11.2017 №1539

В освітньому процесі 2021-2022 навчальному році використовуються програми:

- для 1-2-х класів -«Типова освітня програма для ЗЗСО (1-2 кл.)» розроблена під керівництвом О.Я. Савченко, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1272;

- для 3-4-х класів -«ипова освітня програма для ЗЗСО (3 -4 кл.)» розроблена під керівництвом О.Я. Савченко, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1273;

- для 1-х класів (для індивідуального навчання) спеціальних закладів загальної середньої освіти, програма затверджена наказом МОН від 26.07.2018р.№ 816 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 1 класів з інтелектуальними порушеннями»

- для 5-9-х класів «Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовою корінного народу, національної меншини» зі змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 року № 804;

- для 5-6-х класів спеціальних закладів загальної середньої освіти (для індивідуального навчання) комплект навчальних програм для дітей з інтелектуальними порушеннями для 5-10-х класів(перелік зазначений у листі МОН від 29.06.2016 № 1/9-332 та наказі МОН України від 12.06.2018р. № 627 (таблиця 20);

- для 10-11- х класів навчальні програми (рівень стандарту та профільний рівень), що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 року № 1407; від 24.11.2017 №1539

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ТЕРНІВСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ № 6 ТЕРНІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»
2021-2022н.р.

Навчальний план зорієнтований на роботу закладу за 5-денним навчальними тижнем. Повноцінність освіти реалізується як інваріантною, так і варіативною складовими.

Робочий навчальний план комунального закладу «Тернівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №6 Тернівської міської ради Дніпропетровської області» складено у відповідності із:

- Законом України «Про освіту»;
- Законом України «Про загальну середню освіту»;
- Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2019 № 988-р);
- Концепцією розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) на період до 2027 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 960-р);
- Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688);
- Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної освіти»;
- Наказом Міністерства освіти і науки України від 21.10.2013 року № 1456 «Про затвердження Концепції профільного навчання у старшій школі»;
- Наказом Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 року № 641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах»;
- Листом Міністерства освіти і науки України №1/9-430 від 11.08.2020 року «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020-2021 навчальному році».

Мета діяльності: забезпечення реалізації права громадян на здобуття повної загальної середньої освіти, потреб особистості в отриманні професійної та допрофесійної підготовки відповідно до інтересів, здібностей та наявних умов.

Структура, логіка та зміст робочого навчального плану відповідає Типовим освітнім програмам:

- для 1-2-х класів – Типова освітня програма для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко, затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 №1272 (додаток 1);
- для 3-4-х класів – Типова освітня програма для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко, затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 №1273 (додаток 1);
- для 5-9-х класів – Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, затверджена наказом МОН України від 20.04.2018р. №405 (таблиця 2, таблиця 11);

- для 5-6-х класів – Типова освітня програма спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затверджена наказом МОН України від 12.06.2018р. № 627 (таблиця 19);
- для 10-11-х класів – Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом МОН України від 20.04.2018 р. №408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464) (таблиці 2,3).

Інваріантна складова, що є обов'язковою для забезпечення базового стандарту освіти, повністю збережена у робочому навчальному плані та доповнена окремими предметами.

Інваріантною складовою для учнів закладу загальної середньої освіти I ступеня передбачено 192 години на тиждень. Варіативною складовою навчального плану для учнів 1-4-х класів передбачено 8 годин, використано 8 годин:

1-ші класи-2 години на індивідуальні та групові заняття

2-гі класи – 2 години курс за вибором «Зарубіжна література» з метою залучення школярів до скарбниці світової літератури, загальнолюдських і національних духовних цінностей, розширення їхніх культурно-пізнавальних інтересів.

3-4-ті класи - 4 години використано для курсу за вибором «Елементи геометрії» з метою формування сталого інтересу до вивчення математичних предметів, загальноосвітніх вмінь та навичок, просторових уявлень молодших школярів, розвитку логічних операцій, інтелектуальних та творчих здібностей, створення умов для активної розумової діяльності та реалізації положень Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) на період до 2027 року

З метою формування в учнів повноцінних предметних та ключових компетентностей робочим навчальним планом для учнів закладу загальної середньої освіти II ступеня передбачено інваріантна та варіативна складові. **Для реалізації інваріантної складової виділено 363 годин, варіативної складової- 9 годин ,використано -9годин.**

Варіативна складова сприяє здійсненню особистіно-орієнтованого підходу у навчанні, отриманню учнями допрофільної підготовки, створенню умов для свідомого вибору напрямку профільного навчання в старших класах.

Для учнів 5-х класів - 1 година (по 0,5 год. в кожному класі) на курс факультатив «Психологічний розвиток особистості молодшого підліткового віку» з метою створення оптимального освітнього середовища для навчання, розвитку та самореалізації п'ятикласників у період адаптації.

Для учнів 6-А класу – 1 година на факультатив «Ціфрова та медіаграмотність», з метою детального вивчення учнями складових сучасних медіа, формування вміння їх сприймати, створювати власні повідомлення. Завдання курсу: формування цифрових компетенцій, критичного мислення, навичок практичної діяльності з цифровими інструментами.

Для учнів 6-Б класу – 1 година на факультатив «Екологічні проблеми рідного краю». Мета: формування в учнів екологічної компетентності, соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження навколишнього середовища рідного краю і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

У 7-х класах. – використано 2 години:

7-А клас- використано 1 год. для факультативу з географії « По країнах і континентах» з метою поглиблення знань учнів з географії материків і океанів, створення цілісних уявлень про географічні об'єкти та явища, про взаємодію суспільства і природи як єдиної системи. Курс сприятиме формуванню геопросторового та логічного мислення; розвитку географічної, картографічної, комунікативної, інформаційної компетенцій.

7-Б клас- 1 год. на вивчення курсу «Живи за правилами» з метою розвитку соціальної і громадянської компетентності, оволодіння основами правових знань необхідних

для формування елементів правової культури, правових орієнтирів і правомірної поведінки школярів, виховання поваги і любові до своєї держави та державотворчих традицій.

У 8-х класах – використано 3 години:

8-А клас- 2 години на факультатив «Основи програмування», з метою формування теоретичної бази знань з основ програмування, практичних навичок розв'язування олімпіадних задач, користування мовами програмування та можливостями мережі Інтернет для навчання. Факультатив сприятиме посиленню технологічної підготовки, усвідомленню важливості розвитку інформаційних технологій і компетенції життя, розвитку ключової інформаційно-цифрової компетенції.

8-Б клас – виділена 1 год. на факультатив «Вчимося бути громадянами» з метою розвитку соціальної і громадянської компетентності, збагачення знань про права і обов'язки людини в суспільстві, формування практичних навичок захисту своїх прав та запобігання небезпечним життєвим ситуаціям. Заняття сприятимуть прийняттю учнями відповідальних рішень, формуванню власної думки.

У 9-х кл. – використано 1 година:

0,5 год. в 9-А на факультатив «За лаштунками шкільної математики» з метою посилення практичної спрямованості курсу математики в даних класах та застосування отриманих знань у реальному житті, формування математичної, інформаційно-цифрової компетентностей, реалізації навчання за наскрізними лініями, підготовки до державної підсумкової атестації.

0,5 год. в 9-Б на факультатив «Настає час вибору» з метою підготовки до самостійного вибору майбутньої професії, здатності моделювати власну освітню траєкторію, забезпечення учнів обсягом систематизованих профорієнтаційних знань, розвитку таких ключових компетентностей, як уміння вчитися впродовж життя, соціальна та громадянська.

Навчальний план для учнів III ступеня враховує вимоги Концепції профільного навчання. Реалізація програми профільного навчання здійснюється за рахунок додаткових годин через спецкурси, факультативи та профільні предмети.

Інваріантною складовою навчальних планів в 10 – 11 класах передбачено 95 годин, додаткових – 19 годин, реалізовано - 19 годин ;

З метою посилення викладання навчальних дисциплін в інваріантну складову з додаткових виділено **10 години** :

в 10-А (профіль українська філологія) - 4 год. на вивчення **української мови** та літератури на профільному рівні, **1 год.** – на вивчення математики з метою посилення підготовки учнів до ДПА у формі зовнішнього незалежного оцінювання;

в 10-Б класі (історичний профіль)—1,5 год. – на вивчення історії України на профільному рівні. **1 год.** на вивчення математики з метою посилення підготовки учнів до ДПА у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

в 11-А класі (бінарні групи : українська філологія, імення історії Україноторія України) – 1 год. на вивчення **математики** з метою посилення підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання, усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного оборонного потенціалу держави.

В 10 – 11 класах – 1,5 год. на вивчення курсу «Захист України» (по 0,5 год. в кожному класі) на виконання Указу Президента України від 25.10.2002 р. №948 «Концепція допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді, Постанови Кабінету Міністрів України від 30.11.2000р. №1770 «Про затвердження положень про допризовну підготовку і про підготовку призовників військово-технічних спеціальностей», щорічних розпоряджень Голови обласної державної адміністрації про забезпечення виконання програм з предмету «Захист України» в повному обсязі (не менш як 140 годин) у навчальних закладах області усіх категорій, з метою реалізації Концепції національно-патріотичного виховання

дітей та молоді, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 №64;

9 годин на спецкурси та факультативи в варіативну частину навчального плану з метою реалізації Концепції профільного навчання.. Оскільки у старшій школі лише один клас на паралелі, тому для забезпечення індивідуалізації та диференціації навчання, потреб та нахилів учнів, доцільним є створення в цих класах різнопрофільних груп за рахунок годин варіативної частини. При такій формі організації профільного навчання навантаження учнів не перевищує гранично допустиме, тому що кожен учень відвідує тільки один спецкурс із запропонованих.

11-тий клас: 2 год. на спецкурс з української мови «Практикум із синтаксису української мови», який сприятиме обізнаності учнів зі здобутками сучасного мовознавства та багатойлінгвістичної спадщини вітчизняних і зарубіжних вчених; поглибленню знань, розвитку пізнавального інтересу до предмету, формуванню навичок грамотного письма.

2 год. на спецкурс з історії України «Видатні постаті в історії України»-з метою вивчення діяльності окремих історичних особистостей, що сприятиме формуванню позитивних ціннісних орієнтацій. Навчальний матеріал курсу допоможе учням краще зрозуміти й усвідомити проблеми української історії впродовж тисячоліття. Спецкурс передбачає виховання учнів на засадах загальнолюдських цінностей і морально-естетичних ідеалів, відкриває шлях до проведення власних досліджень, стимулює критичне мислення, розвиває навички висловлювання особистих суджень.

0,5 год. на факультатив з біології «Вступ до проблеми біорізноманіття» з метою формування в учнів усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття рідного краю, України і нашої планети в цілому, формування ставлення до природних ресурсів як до найціннішого багатства, яке було надано природою народам, що населяють кожну; формування в учнів прагнення до пізнання рівнів біорізноманіття та ролі різних його складових у підтриманні життя на Землі; творчий розвиток учнів, формування аналітичних навичок оцінки ролі

1 год. на факультатив з математики «Готуємося до ЗНО» з метою підвищення ефективності підготовки до ЗНО, повторення та систематизації знань. Курс буде сприяти забезпеченню освітніх потреб школярів, які будуть навчатися у технічних вищих навчальних закладах.

10- А клас-0,5 год . : на факультатив з біології «Основи цитології». Мета: поглибити, систематизувати, узагальнити та впорядкувати знання учнів про клітину як унікальну біологічну систему, складові якої перебувають у тісних складних взаємовідносинах. ознайомити із сучасним дослідженням клітини; формувати навички самостійного опрацювання наукової літератури, оволодінню навичками самостійної роботи з оптичними приладами.

10 –Б клас-3 г

1 год на факультатив «Розв'язання задач з хімії», з метою формування стійкого інтересу до природничих предметів, залучення школярів до дослідництва, експерименту, винахідництва та реалізації елементів STEM-освіти.

1 год. на факультатив «Знати історію України» з метою розвитку особистості, яка усвідомлює свою належність до українського народу та сучасної європейської цивілізації. Отриманні знання сприятимуть формуванню в учнів системи ключових, меж предметних і історичних компетентностей у процесі пізнання, інтерпретації, творення, оцінювання історичних подій.

1 год. на факультатив з математики « Модуль числа. Розв'язування задач з параметрами» з метою інтелектуального розвитку учнів, логічного мислення, пам'яті,

уміння аналізувати. Факультатив сприятиме підвищенню рівня математичної освіти, забезпеченню професійної орієнтації учнів, розумінню місця математики в системі наук, підвищенню математичної, алгоритмічної культур

Робочим навчальним планом на 2021-2022 н.р. передбачено по школі додаткових годин – 36 год.: в інваріантну частину навчального плану внесено по школі – 10 годин (10,11 класи), в варіативну частину – 26 годин.

Ділення учнів на групи з окремих предметів відбувається відповідно до наказу МОН України від 20.02.02.№128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел - садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл - інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах». З курсу «Захист України» ділення на групи відбувається з урахуванням рекомендацій наданих у додатку до листа МОН України від 26.06.2015 № 1/9-430 «Особливості вивчення базових дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах у 2015-2016 н. р.», де надається роз'яснення, що вивчення даного предмета юнаками та дівчатами проводиться окремо (відповідно до листа МОН України від 09.10.2002 № 1/9-444), а поділ класів на групи за гендерним принципом здійснюється незалежно від кількості учнів у класі (але не менше ніж 5 осіб дівчат або юнаків).

В робочу навчальну плані на 2021-2022 навчальний рік години розподілено так, що гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня не перевищує норму. Таким чином робочий навчальний план створює передумови для здобуття повноцінної освіти всіма здобувачами з урахуванням державних вимог та потреб особистості.